

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tid: Torsdag 13 november 2025 kl. 13.00-16.40

Plats: Länken, Kommunstyrelsen

Beslutande

Andreas Sjögren (S), ordförande
Stefan Boström (C), ersättare för Julia Algotsson (C)
Anna Selberg (S), ersättare för Anna Bengtsson (S)
Dennis Larsson (S)
Said Kalash, ersättare för Elin Nejne (S)
Jari Prosi (S)
Mikael Thyni (M)
Gabriel Farrysson (M)
Mattias Nilsson (V)
Simon Mattson (MP)
Emil Bayat (L)

Övriga deltagare

Se sida 2.

Utses att justera

Stefan Boström (C)

Sekreterare

Digital signatur..... §§ 133–144
Ulrika Lindström

Ordförande

Digital signatur.....
Andreas Sjögren

Justerande

Digital signatur.....
Stefan Boström

BEVIS

Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag

Organ Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Sammanträdesdatum 2025-11-13

Anslaget har satts upp 2025-11-20
Anslaget tas ner 2025-12-12
Förvaringsplats: Umeå kommun/Miljö- och hälsoskydd

Underskrift Digital signatur.....
Ulrika Lindström

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Anna Forss (S)
Mats Granath (M)
Josefin Gustafsson (M)
Hans Modig (M)
Åsa Bäckström (-)(V),
Petter Steiner (MP)

Tjänstepersoner

Rune Brandt, stadsbyggnadsdirektör
Fredrik Hedlund, miljö- och hälsoskyddschef
Ulrika Lindström, nämndsekreterare
Jennie Vennberg, kommunikatör, §§ 133–137
Johan Bäckman, miljöplanerare, § 136
Angelica Frykholm, enhetschef små avlopp, § 137

§ 133

Val av justerare

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att välja Stefan Boström (C) till justerare för dagens protokoll.

§ 134

Fastställande av dagordning

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ändra dagordningen så att ärende 5, Reviderad plan för enskild avloppshantering, flyttas och läggs som ärende 3 i stället.

§ 135

Information från förvaltningschefen

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Rune Brandt informerar om följande:

- Ekonomisk uppföljning
- Möte med Revisionen
- Rekrytering förvaltare
- Medarbetarenkäten

§ 136

Ärendenr: 2025-3121

Remiss Umeå kommuns friluftsprogram 2026–2030**Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna nedanstående yttrande gällande Umeå kommuns friluftsprogram 2026–2030.

Yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser positiv på att ett friluftsprogram tagits fram och att det utgör Umeå kommuns avsiktsförklaring för friluftsförhållanden. Den framtagna kartläggningen av kommunens friluftsförhållanden och rekreativitet utgör också ett tillskott till de underlag som finns tillgängliga för kommunens arbete. Detta kartmaterial behöver även finnas tillgängligt digitalt som en del av kommunens övriga kartmaterial för att säkerställa att hänsyn tas till aktuella områden.

Nämnden ser det också som positivt att förslaget om ansvarsfördelning ryms inom det befintliga ansvar för nämndens och för samhällsbyggnadsförvaltningen, här bland naturvårdsplanering samt tillsyn enligt miljöbalken (inklusive tillsyn av kommunala reservat). För miljö- och hälsoskyddsavdelningen så kommer friluftsprogrammet att utgöra ett underlag för naturvårdsarbetet och för det miljö- och naturstöd som Miljö- och hälsoskydd bidrar med till kommunens planarbete.

Vidare är det positivt att naturskyddsarbete lyfts i programmet. Nämnden vill dock understryka att naturreservatsföreskrifter inte alltid kan vara förenliga med friluftslivets behov, då det ibland är nödvändigt med tillträdesbegränsningar. Arbetet med områdesskydd kommer också att kräva naturvårdskompetens, vilket kan påverka arbetsmängden på förvaltningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar också följande synpunkter:

Det saknas någon skrivelse över hur nya friluftsförhållanden och rekreativitet ska ordnas för att täcka upp kommande behov. Detta är särskilt viktigt då programmet inte innebär något hinder för att områden tas i anspråk för andra ändamål eller att kvaliteten av olika anledningar försämras, vilket medför ett behov av att kompensera områden.

En annan synpunkt är att ytterligare definitioner bör läggas in för att förtydliga de olika begrepp som används för grönstruktur och områdestyper.

Nämnden skickar också med att den kommande åtgärdsplanen kommer att bli ett viktigt underlag, och att den behöver förankras brett inom kommunen.

Ärendebeskrivning

Fritidsnämnden fick 2019 i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram ett friluftsprogram som komplement till övriga plan- och programdokument. Det framtagna programmet gäller för år 2026 till 2030, och ska hållas aktuellt genom revidering varje mandatperiod.

Syftet med programmet är att tydliggöra Umeå kommuns friluftspolitiska ambitioner. Friluftsprogrammet, tillsammans med en kommande åtgärdsplan är ett samlat och fördjupat underlag som belyser vad som görs och vilka utvecklingsområden som ska prioriteras. Det ska också förtydliga ansvarsfördelningen för de fokusområden som berör friluftsliv.

Friluftsprogrammet omfattar hela kommunen och fokuserar på generella frågor som bland annat kopplar till naturvårdsverkets tio nationella friluftsmål. Utifrån dessa mål har åtta fokusområden formulerats. Dessa beskriver inriktningen för kommunens arbete och den utveckling som programmet förväntas bidra till. Kommunens nämnder ska följa programmet och ansvara för respektive nämnds verksamhetsområde. De som främst berörs är byggnadsnämnden, fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kommunstyrelsen, miljö och hälsoskyddsnämnden samt tekniska nämnden.

Kartläggningen av kommunens friluftsområden har gjorts inom ramen för ett LONA-projekt. Dokumentationen tydliggör specifika ställningstaganden och innehåller kortfattade beskrivningar av friluft- och rekreationsområden samt deras användning, baserat på tillgänglig information. Kartläggningen utgår till stor del från underlag i översiktsplaner och fördjupningar för att säkerställa samstämmighet med övrig planering. För att få en bredare förståelse för hur friluftsområden används har föreningar och organisationer, som erhållit kommunala driftsbidrag för friluftsanläggningar eller badplatser, fått möjlighet att ange vilka områden de nyttjar, i vilken omfattning och för vilket ändamål.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-10-30

Friluftsprogram 2026-2030 (Remissversion)

Fritidsnämnden Protokollsutdrag Remiss: Umeå kommuns friluftsprogram 2026-2030 [2025-08-22]

Kartläggning av friluftsområden – Umeå kommun [2022-12-05]

Fritidsnämnden Protokollsutdrag Naturcentrum i Umeälvsdeltat [2019-08-29]

Naturcentrum Tuvan - Kort- och långsiktiga utvecklingsmöjligheter för framtida etablering av naturcentrum i Umeälvens delta [2017-10-10]

Beredningsansvarig

Johan Bäckman, miljöplanerare

Yrkanden på sammanträdet

Simon Mattsson (MP) yrkar att följande synpunkt läggs till i yttrandet.

Ytterligare definitioner bör läggas in för att förtydliga de olika begrepp som används för grönstruktur och områdestyper.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden kan besluta i enlighet med tjänsteskrivelsen med tillägg enligt Mattssons (MP) yrkande och finner att så blir nämndens beslut.

Beslutet ska skickas till

Umeå kommun, Fritidsnämnden (umea.fritid@umea.se)

§ 137

Ärendenr: 2025-6163

Reviderad handlingsplan för enskild avloppshantering**Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att anta den reviderade handlingsplanen för enskild avloppshantering, 2025-11-13, med de i yrkanden föreslagna ändringarna.

Ärendebeskrivning

Miljö- och hälsoskydd har tagit fram ett förslag till en reviderad handlingsplan för enskild avloppshantering. Första handlingsplanen antogs av miljö- och hälsoskyddsnämnden september 2023. Syfte med handlingsplanen är att planera tillsynsarbetet för att alla små avlopp i Umeå kommun ska uppnå miljöbalkens reningskrav. Detta för att minska risken att smittoämnen når närliggande vattenbrunnar och badvikar, samt att minska tillförseln av näringsämnen för att bidra till god status i våra vattenförekomster. I planen presenteras beräknad tidsåtgång, resursbehov och övergripande om hur tillsynsarbetet ska genomföras.

Efter utvärdering under 2025 är slutsatsen att handlingsplanen behöver revideras och tidsplanen förlängas då tidsplanen från den nuvarande handlingsplanen (2023) inte är möjlig att nå. En förlängd tidsplan ger medborgarna en mer rimlig tid att åtgärda avloppsanläggningarna. En förlängd tidsplan är också motiverat utifrån bristen på externa och interna resurser som exempelvis antal miljöinspektörer och tillgängliga entreprenörer.

De huvudsakliga förändringarna sammanfattas nedan.

Antal avloppsanläggningar

Totala antalet avloppsanläggningar i kommunen har ökats till 8500 i den reviderade handlingsplanen då 1200 fastigheter som idag saknar slamtömning inte togs med i den första handlingsplanen som antogs 2023. Bedömningen är att dessa 1200 fastigheter har någon form av avlopp som kräver tillsyn.

Definitionen av vilka avloppsanläggningar som undantas tillsyn har ändrats i den reviderade handlingsplanen för att skapa en mer jämlik definition. Den nya definitionen är "avloppsanläggningar som har tillstånd som är 9 år eller nyare *vid det uppskattade tillsynstillfället*". Detta medför att undantaget blir detsamma oavsett vilket år tillsynen sker.

Fler avloppsanläggningar, totalt 7900, kommer att få tillsyn i den reviderade handlingsplanen.

Utförandetid

Handlingsplanens utförandetid har förlängts till år 2032. Alla avloppsanläggningar ska klara miljöbalkens reningskrav till 2032. För att anläggningarna ska hinna åtgärdas senast år 2032 behöver tillsynen vara helt klar år 2031.

Resurser

Personalbehovet har minskat i den reviderade handlingsplanen i och med att utförandetiden har förlängts.

Tidsåtgången för administration och kommunikation redovisas i två separata tabeller för att belysa vikten av dessa två moment i det här projektet. Tid för administration och kommunikation har ökats i den reviderade handlingsplanen då det kommer att behöva läggas mycket tid på kommunikation, informationsmöten för verksamhetsutövare och rådgivning.

Kommunikation

Kommunikationsplanen har reviderats i syfte att skapa tydliga mål med kommunikationsinsatserna inom tillsynsprojektet. De första åren med den ökade tillsynstakten har omgärdats av debatt och kritik mot nämndens handlingsplan. Det har också förekommit en del missförstånd och felaktigheter i debatten och rapporteringen. Det är inte ovanligt att en tillsynsmyndighet får kritik för sitt arbete, men debattens omfattning föranleder till en översyn av hur kommunikationen kring tillsynen kan förbättras.

Syftet med kommunikationen är att göra verksamhetsutövarna trygga genom hela tillsynsprocessen genom att tillhandahålla information som förenklar för verksamhetsutövaren i samband med tillsyn, anmälan och ansökan. Målet är att höja kunskapsnivån om skötsel och kontroll av små avloppsanläggningar och vad det innebär att ansvara för en miljöfarlig verksamhet. Kommunikationsinsatserna ska bidra till att skapa förståelse för betydelsen av ett fungerande avlopp för den egna närmiljön och vilka positiva effekter det kan ha på vatten i närområdet.

Detta kommer att uppnås genom att exempelvis lägga stort fokus på rådgivning, utveckla informationsmaterial och webbsidor, tillgängliggöra information om ekologisk status på sjöar, vikar och vattendrag, utveckla rutiner och arbetssätt, främja delaktighet hos målgrupperna vid utformning av informationsmaterial och ha ett helhetsgrepp om verksamhetsutövarens resa genom tillsyns- och ansökningsprocessen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-11-03

Reviderad handlingsplan för enskild avloppshantering, 2025-11-13

Kommunikationsplan, 2025-11-13

Beredningsansvariga

Angelica Frykholm, enhetschef Små avlopp

Yrkanden på sammanträdet

Andreas Sjögren (S) yrkar på redaktionella ändringar i enlighet med Angelica Frykholms förslag.

Mikael Thyni (M) yrkar att formuleringen *tillstånd som är nyare än 9 år* ändras till *tillstånd som är 9 år eller nyare*.

Simon Mattson (MP) yrkar på vissa redaktionella ändringar i ärendebeskrivningen samt att följande övergripande mål läggs till under rubriken kommunikationsmål i kommunikationsplanen.

Verksamhetsutövare förstår betydelsen av ett fungerande avlopp och de positiva effekter det har på vatten i närområdet

Beslutsgång

Ordförande frågar nämnden ifall de kan godkänna redaktionella ändringar enligt eget yrkande och finner att nämnden godkänner ändringarna.

Ordförande frågar nämnden ifall de kan godkänna föreslagen ändring enligt Thynis (M) yrkande och finner att nämnden godkänner ändringarna.

Ordförande frågar nämnden ifall de kan godkänna föreslagna ändringar enligt Mattssons (MP) yrkande och därefter anta den reviderade handlingsplanen för enskild avloppshantering, 2025-11-13. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna ändringarna och antar planen.

Beslutet ska skickas till

Angelica Frykholm

§ 138

Ärendenr: 2024-5824

Verksamhetsplan och budget samt tillsyns- och aktivitetsplan 2026

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Fastställa verksamhetsplan och budget för år 2026
2. Fastställa tillsyns- och aktivitetsplan för 2026

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har beslutat om de ekonomiska ramarna för 2026. Utifrån planeringsdirektiv och ekonomisk ram arbetar varje nämnd fram en verksamhetsplan och fördelar budgeten internt. Kommunstyrelsen har beslutat om anvisningar och tidsplan för hur nämnden ska upprätta verksamhetsplan och budget.

För nämndens grunduppdrag beslutas även om en detaljerad tillsyns- och aktivitetsplan. Den tas fram då det finns lagkrav på att nämnden ska besluta om en tillsynsplan med tillhörande behovsutredning, för tillsyn enligt miljöbalken samt en kontrollplan för kontroll enligt livsmedelslagen. Behovsutredningen som innehåller en detaljerad beskrivning av verksamheten tillsyns- och aktivitetsbehov framgår av bilagorna till tillsyns- och aktivitetsplanen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-10-28
Verksamhetsplan och budget 2026
Tillsyns- och aktivitetsplan 2026

Beredningsansvariga

Fredrik Hedlund, Miljö- och hälsoskyddschef
Rune Brandt, Stadsbyggnadsdirektör
Angelica Frykholm, enhetschef
Caroline Lindh, enhetschef
Nils Gilenstam, enhetschef
Petra Thilman, enhetschef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se

§ 139

Ärendenr: 2024-5824

Internkontrollplan 2026

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att fastställa Internkontrollplanen för år 2026 enligt föredraget bildspel.

Ärendebeskrivning

Kommunens nämnder har internkontrollen till sin hjälp för att med rimlig säkerhet uppnå av kommunfullmäktiges fastställda mål de s.k. verksamhetskraven. Verksamhetskraven innebär att verksamheterna ska:

- hushålla väl med kommunens medel
- bedrivs effektivt
- bedrivs enligt gällande rätt
- redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt

Riskanalysen, det grundläggande momentet i internkontrollen, ska resultera i dokumentation av vilka dessa riskfyllda faktorer är och hur ska åtgärdas och följas upp. Miljö- och hälsoskyddsnämnden genomfört en riskanalys som underlag för Internkontrollplan 2026. Riskanalysen är en del av internkontrollplanen.

Internkontrollplan för kommande verksamhetsår ska senast den 30 november överlämnas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-10-28
Internkontrollplan 2026

Beredningsansvariga

Fredrik Hedlund, Miljö- och hälsoskyddschef
Rune Brandt, Stadsbyggnadsdirektör

Yrkanden på sammanträdet

Andreas Sjögren (S) yrkar att nämnden fastställer den Internkontrollplan som föredras för nämnden via ett bildspel.

Beslutsgång

Ordförande frågar ifall nämnden kan besluta att fastställa föredragen internkontrollplan i enlighet med eget yrkande och finner att det blir nämndens beslut.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ksdiarium@umea.se

§ 140

Information

Ingen information ges vid detta sammanträde

§ 141

Kurser och konferenser

Inga aktuella inbjudningar har inkommit.

Nämnden beslutar att återrapporteringen av Sveriges Miljökommuners höstkonferens flyttas till nästa sammanträde.

§ 142

Övriga frågor

Miljö- och hälsoskyddsnämnden önskar att, till ett kommande sammanträde, få information kring följande:

- Hur går det med dagvattenprogrammet?
- Tillsyn av industriområden.

§ 143

Beslutsförteckning över delegerade ärenden

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förteckningen över delegerade beslut.

Ärendebeskrivning

Redovisning av ärenden beslutade med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsordning.

Beslutsunderlag

Sammanställning av delegationsbeslut för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025-11-13.

Beredningsansvarig

Ulrika Lindström, nämndsekreterare

§ 144

Avslutande av sammanträdet

Ordförande förklarar sammanträdet avslutat.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.